

**Друштво за осигурување
ХАЛК ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје**

**ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ
НА ТУТУН СО ПРОЦЕНКА ВО ЗЕЛЕНА СОСТОЈБА И НАДОМЕСТ НА ЗАГУБА
СО КВАЛИТЕТ И КОЛИЧИНА**

Ознака: ПУС-пло- туз 04.24
Број: 1101-21/05/03
Датум на примена: 09.04.2024

ВОВЕДНИ ОДРЕДБИ

Одделни изрази во овие услови го имаат следното значење:

Откупувач – деловна организација која склучува договор за производство на тутун, откупува суров,неферментиран тутун во лист, пресметува и наплатува премија при откуп и ја исплаќа на осигурувачот.

Договор - писмен документ со кој се уредени меѓусебните односи помеѓу осигурувачот, договорувачот и осигуреникот.

Мерила за класификација на тутун –пропис врз основа на кој се врши откуп на суровиот неферментиран тутун во лист по квалитетни својства за секој тип и сорта тутун.

Инсерција (берба, рака и сл.) - група на тутунски лисја со исти квалитетни својства, на тутунски стебла,во однос на целосната берба на стракот (подбир, надбир, `долен среден`, `горен среден`, кајароматичните сорти `подврв` и `врв`).

Идеална класа – највисок квалитет на тутунови лисја во која може една инсерција од тутуновите лисја да биде откупена, а според прописите на мерилата за класификација на тутуновите лисја во суровасостојба.

Вредност на класите – пропишана или договорена цена помеѓу производителот на тутун и договорувачот за 1 кг. суров неферментиран тутунов лист по класи.

Вредносен коефициент – поединечна и кумулативна вредност на секој поединечен тутунов лист, зависно од инсерцијата на која и припаѓа, како за неоштетениот така и за оштетениот тутунов лист.

Табела – збир на вредносни коефициенти за неоштетени лисја за секој тип или сорта на осигурен тутун.

ОСИГУРЕНИ ОПАСНОСТИ

Член 1

[1] Осигурувањето ја покрива штетата, настаната со уништување на осигуреното тутунско лисје поради град или гром во текот на цело време кога тутунот е необран во тутунскиот насад, штета поради пожар па до предавање на суровиот тутун во откуп.

[2] Осигурувањето не ја покрива штетата која настанува поради опасности (ризичи) кои не се наведени во став (1) од овој член, ниту пак штетипоради растителни болести и штетници. Доколку посебно се договори и за тоа се плати соодветна премија по овие посебни услови, со осигурување може да се опфатат и дополнителните ризици луѓа или поплава.

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ, ПОЧЕТОК И ПРЕСТАНОК НА ОБВРСКИТЕ НА ОСИГУРУВАЧОТ

Член 2

[1] Предмет на осигурување по овие посебни услови е културата – тутун.

Кај тутунот се опфаќа осигурување на лист.

[2] Обврската на осигурувачот за надомест на штета почнува и трае:

- за штети предизвикани од град – од денот на расадување на тутунот до крајот на бербата, најдоцна до 31 октомври од производната година.
- за штети предизвикани од пожар – од денот на расадување на тутунот па до предавање на суровиот тутун во откуп. За тутун кој го сушат во сушари со вештачко греење, со осигурување не се покриени штетите на тутунот додека се наоѓа во таков вид на сушара.

ОПСЕГ НА ПОКРИТИЕТО

Член 3

[1] За штетите настанати со оштетување или уништување на осигурениот тутн од ризиците од член 1 од овие Услови, осигурувачот е во обврска да ги надомести штетите во загуба на количина, како и штетите претрпени поради загуба на квалитет.

ПРЕСМЕТКА И ПЛАЌАЊЕ НА ПРЕМИЈА

Член 4

[1] Премијата се пресметува и плаќа:

- 1) Во случаите кога осигурувањето се врши по пат на попис на производителите – кооперанти на тутунот, пресметката на премијата се врши однапред, а плаќањето на премијата може да се договори однапред, или на рати.
- 2) Осигурувачот и откупувачот се должни во рок од 15 дена по завршувањето на откупот на тутунот да направат записник за конечна пресметка од увидот во главната книга за откупот, за вкупното количество и вкупната вредност на откупениот тутун и наплатената премија од производителите од осигурената берба по сорти-типови на тутун.

ОБВРСКИ НА ОСИГУРЕНИКОТ ПО НАСТАНУВАЊЕ НА ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ

Член 5

[1] По настанувањето на осигурениот случај, осигуреникот е должен веднаш а најдоцна во рок од три дена писмено да ја пријави настанатата штета на осигурувачот. Настанатата штета од пожар на тутунот, осигуреникот е должен веднаш да ја пријави и на најблискиот орган за внатрешни работи.

[2] Производителот на тутун е должен веднаш по настанувањето на осигурениот случај да преземе потребни мерки за да се спречи поголема штета. Ако осигуреникот не ги преземе овие мерки не може надоместува оној дел од штетата кој при тоа настанала.

[3] Ако некоја инсерција во моментот на оштетувањето се наоѓа во фаза на техничка зрелост осигуреникот е должен и пред процената на штетата да пристапи кон берба на таа инсерција или дел од инсерцијата, а со цел технички зрелиот лист да не презрее и ги изгуби квалитетните својства. Во такви и други спорни случаи осигуреникот е должен како примероци за проценка да остави 15 едноподруго стракови насекои од најмногу 5-10 редови (без ивичните редови) со тоа што примероците да бидат рамномерно распоредени по целата нива по должина и ширина на парцелата.

УТВРДУВАЊЕ И ПРОЦЕНКА НА ШТЕТА

Член 6

[1] Осигурувачот е должен по приемот на пријавата на штетата да пристапи кон утврдување и проценка на штетата. Утврдувањето и процената се врши на нива (тутунски насад), а во случај на штети од пожар, на местото се наоѓа во моментот на пожарот.

[2] Утврдувањето и процената на штетата ги врши осигурувачот и осигуреникот. Осигуреникот може да овласти и други лица да го застапуваат во процената. Процената може да се врши и по пат на комисија во состав: избран претставник од местото или од Здружение на тутунопроизводители, договорувач на осигурувањето и осигурувач. Резултатите од процената се внесуваат во записникот за проценка на штети.

[3] Осигурувачот е должен за времето на вршење на процената да ги извести осигурениците на најпогоден начин, заради нивно учество во проценка на штетата.

Осигуреникот е должен на покана од претставник на осигурувачот да излезе на терен заради процена на штетата. Во случај осигуреникот или неговиот претставник да не се јави на поканата да присуствува на процената на штетата, истата ќе се обави во присуство на претставник на месната заедница или во присуство на двајца сведоци.

[4] Кога ќе се утврди дека настанал осигурен случај се пристапува на процена и се утврдуваат:

А. Кај штетите од град:

- 1) Презиме и име на осигуреникот и број на договорот за производство на тутун за соодветна берба.
- 2) Име на парцелата.
- 3) Сорта – тип на тутунот кој е оштетен.
- 4) Површина под тутун.
- 5) Вкупниот број на живи стракови на парцелата пред настанување на осигурениот случај.
- 6) Број на здрави стракови.
- 7) Број на тотално уништените стракови од настанатиот ризик со проценка дали истите можат да се пресадат (со или без преорување) или не можат да се пресадат.
- 8) Број на страховите на кои лисјата со делумно оштетени од осигурениот ризик.
- 9) Просечна загуба на лисната површина изразена во проценти која се утврдува врз основа на бројот на развиените листови. Кај утврдувањето на просечен процент на оштетување, откинатиот лист од стракот се третира како 100% оштетен, освен ако е технички зрел и употреблив.
 - просечен број на целосно оштетени листови од страк на делумно оштетените стракови;
 - просечна механичка оштетеност на делумно оштетените стракови.
 - ако настане штета во развој на тутуновиот страк, кога не е извршена берба на ниту еден лист и не се уништени вегетативните пупки, загубата на лисната површина изнесува повеќе од 50%, 60%, односно повеќе од 65%, таквата штета се смета за тотална штета и тоа само за просечниот број на листови, развиени до настанувањето на осигурениот случај.При утврдување на загубата на лисната површина, за уништен лист се смета и оној лист кај кого механичкото оштетување е повеќе од 50%, 60%, односно 65%, како и листот чиј главен нерв е прекршен во првата третина од должината, сметајќи од местото на спојување кон врвот на листот. Ако листот е во техничка зрелост, се оценува според степенот на оштетувањето.
- Во случај кога тутунот биде оштетен повеќе пати и кога на стебленцето, делот на технички не зрелиот лист се утврдат лузни на откинати листови, кај наредната процена на штетата, листот од тие места се смета 100% оштетен.
- 10) Бројот на развиените листови се утврдува соброење на листовите одоздола (од земјата) нагоре до последниот оштетен лист. Обраните листови пред настанувањето на осигурениот ризик, се вклучуваат во бројот на развиените листови врз основа на лузните на стебленцето во моментот на процената на штетата.
- 11) Просечниот број на обрани листови однастанувањето на осигурениот ризик. Ако при процената се утврди дека пред настанувањето на осигурениот случај извесен број листови од една или повеќе инсерции бил технички зрел и ако таквите листови, од било кои причини не се обрани, тие при утврдување на просечниот број на обрани листови се сметаат како обрани листови.
- 12) Бројот на уништените или оштетените стракови од град и оштетени од ризиците кои не се опфатени со осигурувањето на пример: растителни болести (мозаик, жабино око, пламеница на тутунот, вироза и др.); од механички оштетувања (ветер, чакали др.).

Кај делумните штети степенот на деградација на квалитетот на тутуновиот лист од горенаведените маани и оштетувања, се изразува во степени и тоа:

I СТЕПЕН – Незначителни оштетувања кои при процената се занемаруваат.

II СТЕПЕН – Средни оштетувања кои опфаќаат 1/3 од лисната површина. Во записникот за процена се впишуваат мааните и оштетувањата.

III СТЕПЕН – Јаки оштетувања кои опфаќаат преку 1/3 од лисната површина. Но најмногу 2/3 лисна површина. Во записникот за процена се впишува кои се маните и оштетувањата со назнака `јако оштетување на лисјата`.

IV СТЕПЕН – Јаки оштетувања кои ја опфаќаат целата лисна површина. Ваквите лисја со процена се сметаат неупотребливи. Во записникот за процена се впишува кои се маните и оштетувањата со назнака: `лисјата немаат употребна вредност`.

V СТЕПЕН:

1) Јако оштетување на лисната површина кај ситнолисните и крупнолисните тутуни предизвикани со дејствата на градот попатени со луња, ветер кои се движат од 31,1% до 50%, 60%, односно 65%. Таквите оштетувања се прикажуваат во записникот за процена.

2) Ако кај оштетувањата од точка 1) интензитетот на оштетување од ветер од луња е поголем од интензитетот на оштетувањата од град, таквите оштетувања се искажуваат во записникот за процена: "луња со град".

Во сите наброени случаи ако тутуновиот лист не е механички оштетен од град, туку од други причинители кои не се опфатени со осигурување, при процена се сметаат за здрави лисја. Ако тутуновиот лист делумно е оштетен од град, а делумно од спомнатите причинители, се утврдува процентот на оштетување од град, со тоа што во записникот се утврдува видот на другите оштетувања и тоа се изразува во степени.

13) Кај осигурувањата со однапред утврдена сума на осигурување, неоисгурените ризици наведени во точка 12) при процена за утврдување на процентот на штетата се исклучуваат. Зависно од временските прилики, прикладноста на земјиштето, периодот во кој настанал осигурениот ризик, комисијата одлучува и дава писмен налог во самиот записник за пресадување на тотално уништените стракови.

Ако пресадениот тутун не успее поради околностите на кои осигуреникот не можел да влијае, осигуреникот е должен со потврда од работната организација со која склучил договор за производство, тоа да го пријави на осигурувачот најдоцна до 10 јули. По ваквата пријава се врши преглед на состојбата на пресадените стракови на самото место.

Б. Кај штетите од пожар

Во записникот за процена на штети се внесуваат следните податоци:

- Датум и причина за пожар.
- Презиме и име на производителот на тутун и број на договорот за садење на тутун склучен со работната организација за откуп на тутун,
- Опис на состојбата на тутунот пред пожарот,
- Местото каде што тутунот бил сместен,
- Количина на тутунот со кој е обврзан тутунопроизводителот со деловната организација,
- Количина на евентуалниот спасен тутун во оштетена состојба и процентот на намалена вредност на спасениот тутун,
- Количина на изогрениот тутун.

Ако тутуновиот лист не биде предаден на договорувачот на производството на соодветната берба во рок од 10 дена по завршувањето на откупот во тоа место, обврската на осигурувачот за надомест на штета престанува по истек на 10-тиот ден во 24 часот од денот кога откупот во тоа место бил завршен според предвидениот план.

В. Вештачење

Се спроведува во смисла на одредбите од член 8 од Општите услови за осигурување на посеви и плодови.

ПРЕСМЕТКА НА ШТЕТА

Член 7

[1] Пресметката на штетата се врши врз основа на податоците од записникот за процена на штети и табелата за вредносни коефициенти зависно од: ширината на покритието на ризикот, начинот на спроведување на осигурувањето, просечниот тригодишен принос на тутунското растеније, просечна цена на тутунот од соодветната година по еден килограм остварена во откуп на секое подрачје по типови на тутун, доколу поинаку не е договорено.

[2] Табелите за вредносни коефициенти се изработуваат за секој тип – сорта тутун врз база на реалниот успех на инсерцијата по мерилата за класификација на тутунот, односно ако поинаку се договори, врз основа на просекот на реалните класи остварени во откуп на тутунот од соодветната година, за потесните и пошироките производни подрачја, како и врз основа на следните елементи:

- Број на инсерции на тутун на страк,
- Просечниот број на листови по страк зависно од типот-сорта на тутунот,
- Тежинското учество на инсерцијата во 100 кг. тутун (или вкупната тежина на стракот).

[3] Вистинската (реалната) вредност на тутунот за надомест на штета се утврдува и тоа:

– За начинот на осигурување по кој премијатасе пресметува од откупениот тутун, врз основа на бројот на уништените или делумно оштетените стракови, од просечниот тригодишен принос по еден страк и просечната цена по еден килограм остварен во откупот за соодветната берба во производното подрачје на организација која откупува тутун, доколку не е поинаку договорено.

– За начинот на осигурување по кој премијатасе пресметува од договорената сума на осигурување врз основа на договорениот роди договорената цена по еден килограм зависно од сортата и типот на тутунот.

Пресметката на штетата се врши зависно од видот на оштетување и тоа:

А. Кај тоталните штети

1) Кога на место на уништените стракови е можно да се изврши повторно расадување на тутуновите стракови, се врши пресметка и штетата се исплаќа во висина на направените трошоци за повторно расадување (вредност на расадот, трошоците за расадување, трошоците за орање, собирање, маркирање, полевање и прво односно второ прашење, доколку било извршено), а

според месните цени во местото на општината, односно деловната организација која склучила договор за производство на тутун. Трошоците за повторно расадување се надоместуваат најмногу до 20% од вредноста на уништените стракови.

Доколку пресажените тутунови стракови не успеале, на осигуреникот му се надоместува разликата помеѓу исплатениот надоместок за направените трошоци за пресадување и висината на надоместокот за тотални штети.

2) Кога на местото на уништените стракови не може да се изврши пресадување поради немање на тутунов расад, или поради неповолни временски услови, како и кога тутуновите стракови се уништени по повторно расадување, а пред настанувањето на осигурениот случај, небила обрана ниту една инсерција, надоместот од штета се исплаќа во висина од

50% од реалната вредност на тутунот на целосно уништени растенија (тоа значи дека се одбиваат 50% за неизвршена работа).

3) Кога тутуновите стракови се уништени, а пред настанувањето на осигурениот случај е извршено берење на извесен број на листови, тогаш од вкупната реална вредност на уништените стракови се одбива вредноста на обраните здравилстови, според табелата за соодветниот тип – сорта тутун.

Од така добиената разлика се одбива износ во висина од 50% за неизвршени работи.

4) Оштетувањата на тутуновите листови за типовите на тутун повеќе од 50%, 60%, односно повеќе од 65% во случаите кога не е уништена вегетативната пупка и пред настанувањето на осигурениот случај, не била извршена ниту една берба на тутун, таквата штета се пресметува како тотална штета така што за бројот на тотално уништените листови се одредува нова вредност сопримена на вредносниот коефициент за здрави листови па од оваа вредност се одредува надомест во висина од 50% за неизвршени работи.

5) Кога бројот на уништените стракови од ризиците опфатени со осигурување, доколку не е поинаку договорено, изнесува 5% и помалку од вкупниот број здрави стракови на соодветната парцела, штетата не се надоместува според став(2), член 10 од Општите услови за осигурување на посеви и плодови.

Б. Кај делумни штети

1) Кога загубата на лисната површина, доколку поинаку не е договорено, изнесува 5,1% до 50%, 60%, односно 65%, се надоместува за загуба во квалитет и количина и тоа:

од класата во која лисјата од соодветната инсерција се класираат според мерилата за откуп на суров тутун во лист, па до горната граница на класата во која лисјата од соодветната инсерција би биле класирани кога не би биле оштетени, според степенот на оштетување на лисната површина,

Загубата на квалитет и количина се изразува во коефициенти, зависно од просечниот број на утврдените листови на стракот по сорти – типови тутун и процент на механичко оштетување на тутуновите лисја, а според изработените табели.

2) Пресметката на делумните штети се врши според табелите на вредносни коефициенти, земајќи ги во обзир и следниве елементи:

- Број на механички оштетени стракови,
- Просечниот процент на механички оштетени лисја,
- Просечниот број на оштетени лисја при настанување на осигурен случај,
- Просечниот принос по еден страк за последните три години, доколку поинаку не е договорено,
- Просечниот број на обрани листови пред настанување на осигурениот случај,
- Просечната цена на 1 кг. тутун, за истата година за соодветната сорта – тип тутун, доколку поинаку не е договорено,

3) Оштетувањата кои настанале на развиените листови, на утврден број на стракови каде не е извршено ниту едно берење до настанувањето на штетата, за типовите на тутун над 50,1%, 60,1%, односно 65,1% до 100% се сметаат за тотални оштетувања, а надоместокот се пресметува како во случајот под А2) од овој член од овие Посебни услови.

4) Кај оштетувањата на тутуновите лисја кои настануваат по берба на поедини инсекции, надоместокот се пресметува на тој начин што од износот на штета се одбива вредноста на обраните лисја од групацијата од која се зема вредносниот коефициент, а разликата се исплатува на име оштета.

5) Ако во текот на вегетацијата се повторат оштетувањата на два или повеќе пати на едно

исто тутуниште, а пред второто или третото оштетување не е обран ниту еден тутунов лист, надоместокот се пресметува според последната процена.

6) Ако пред второто, односно третото оштетување е обран извесен број листови, тогаш за обраните оштетени лисја надоместокот се пресметува според првата процена, а за останатите лисја според последната процена, со тоа што:

- Во првиот случај, ако пред првиот град се обрани здрави лисја се одбива вредноста на тие здрави лисја, а потоа се врши пресметка за бројот на делумно оштетените лисја од првиот град според утврдениот процент на оштетување.

- Во вториот случај, се одбива вредноста на здравите лисја пред настанатата штета, како и оштетените лисја од првата процена, штетата се пресметува според бројот на обраните оштетени лисја при втората процена.

- Во третиот случај, се одбива збирниот здрав лист пред првото оштетување, потоа оштетеноста од првата процена и оштетениот лист од втората процена, но обрани пред третото оштетување и пресметка се извршува според број на обраните листови при третата процена.

Во сите три случаи на пресметување се применуваат коефициентите од групацијата за која и припаѓа процентот на оштетување, без оглед дали се работи за здрави или оштетени лисја.

7) Ако пред второто или третото оштетување биле обрани здрави лисја како пред првото, така и пред второто, односно третото оштетување пресметката се врши така што за бројот на оштетените лисја се пресметува надоместок, а кај следната пресметка се занемаруваат претходно обраните оштетени лисја, бидејќи за нив е извршена пресметка во првата постапка. Од вкупниот износ се одбиваат сите обрани лисја пред второто, односно третото оштетување. И во овој случај при пресметката се применуваат вредносни коефициенти за група на која припаѓа процентот на оштетување.

8) Сите механички оштетувања на тутуновиот лист до 5% и помалку доколку не е поинаку договорено се третираат според мерилата за класифицирање на тутунот и при пресметката не се земаат во обзир.

9) Кога со процената е утврдено дека бројот на развиените лисја е поголем од просечниот број од табелата за соодветниот тип – сорта на тутун, пресметката се врши според последниот вредносен коефициент од табелата за соодветната група на оштетување.

10) Ако во записникот за процена се констатира деградација на квалитетот на тутуновиот лист поради опасностите кои не се опфатени со осигурување, при пресметката на штета, од износот на штетата се одбива:

- За деградацијата означена во степен II – се одбива 10%;

- За деградацијата означена во степен III – се одбива 20%;

За деградацијата означена во степен IV завака оштетен лист не се исплаќа надомест на штета.

- За деградацијата означена во степен V/1 – се одбива и тоа:

- а) кај ситнолистните тутуни 10%, при оштетувања од 30.1%-40% и 20% при оштетувањата од 40.1% - 50%, односно 65%; б) кај крупнолистните тутуни : 15% при оштетувања од 35.1% - 50% и 25% при оштетувањата од 50.1%-65%,

- За деградацијата означена во степенот V/2 се одбива 50%.

11) Кога со осигурувањето освен основниот ризик е опфатен и дополнителниот ризик луња, при пресметка на штетата не се применуваат одредбите од претходните точки кои се однесуваат на степенот на деградација V/1 и V/2.

В) Кај штетите предизвикани од пожар:

1)Тоталните штети се пресметуваат на тој начин што изгореното количество тутун се множи со просечната цена од соодветната година, доколку поинаку не е договорено.

Од така добиениот износ се одбиваат трошоците за неизвршени работи и тоа:

- Ако тутуот изгорел на нива, 50%;
- Ако тутунот изгорел во низи, 10%;
- Ако тутунот изгорел во бали и корпи 5%.

2)Делумните штети се пресметуваат на тој начин што делумно оштетеното количина тутун се множи со процентот на оштета и добиената количина се множи со просечната цена од соодветната година, доколку поинаку не е договорено.

ОБВРСКИ НА ОСИГУРУВАЧОТ

Член 8

[1] Доколку не е поинаку договорено, сигурувачот е должен да му исплати надомест за штета на осигуреникот, во рок до 30 дена од денот на завршувањето на бербата на последната инсерција на тутовите лисја, а кај штетите од пожар врок од 15 дена од денот на поднесената потврда дека пожарот е пријавен кај надлежниот орган за внатрешни работи, ако со тоа бидат исполнети и останатите потребни услови.

[2] Во случај на масовни штети, рокот за исплата на штети од град се поместува до крајот на тековната година.

[3] Ако осигуреникот при откупот на тутунот не го предаде цело количество тутун со кое е задолжен, штетата ќе се пресметува во пропорција помеѓу вкупното предадено и задолженото количество тутун. Откупувачот е должен пред исплатата на оштетата, на осигурувачот да му достави список на оние производители на тутун кои не го предале целиот произведен тутун со кој што се задолжени, туку делумно го оттуѓиле.

Ако при откуп производителот воопшто не предаде никакво количество тутун, штетата не му се надоместува.

ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ

Член 9

[1] Осигурувачот и осигуреникот имаат право давршат проверка на извршените процени, или според состојбата на тутуништето или според податоците од книгите, и да побараат исправка на процената во однос на бројот на живи или оштетени стракови, бројот на развиени и обрани лисја по настанување на штетата, како и во однос на утврдената загуба на лисната површина.

[2] Проверката и соодветната исправката, ја врши осигурувачот спогодбено со осигуреникот, односно со неговиот полномошник или претставник на органот или организацијата со која е склучен договорот за производство на тутун.

Ако во тој случај не се постигнала согласност, ќе се пристапи кон вештачење во смисла на член 8, став (7) од Општите услови за осигурувањ на посеви и плодови.

ВАЖНОСТ НА ОПШТИТЕ УСЛОВИЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ПОСЕВИ И ПЛОДОВИ

Член 10

[1] За осигурувањата склучени според овие Посебни услови, важат и одредбите од Општите услови за осигурување на посеви и плодови, доколку не се во спротивност со овие Посебни услови.

Овие Услови се донесени врз основа на Овластување на Надзорниот одбор на Друштво за осигурување ХАЛК ОСИГУРУВАЊЕ АД Скопје утврдено со Одлука бр. 0203-04/13 од 03.03.2023 година и Одлука на Управниот одбор бр. 0202-21/05 од 09.04.2024 година и ќе се применуваат од 09.04.2024 година.